

GRUPA 1

Tekst 1.

J.R.R. Tolkien *Hobbit, czyli tam i z powrotem*

[*Gandalf i Bilbo*] Przeszli przez most, minęli młyn nad rzeką i w końcu stanęli u drzwi Bilba. - A to co znowu? Co się tu dzieje? - wykrzyknął Bilbo. Ruch panował niezwykły. Bardzo liczne - i zgoła niedobrowe - towarzystwo cisnęło się pod okrągłymi drzwiami, wciąż ktoś wchodził lub wychodził, nie wycierając nawet nóg na słomiance, jak zauważył Bilbo z przykrością. Zdziwił się hobbit, ale tamci zdziwili się jeszcze bardziej na jego widok. Zjawił się w momencie, gdy odbywała się wyprzedaż z licytacji! Ogromne czarne i czerwone ogłoszenie wisiało na bramie, oznajmiając, że dnia dwudziestego drugiego czerwca firma Grubb, Grubb i Burrowes sprzedaje więcej dającemu ruchomości nieboszczyka Bilba Bagginsa, mieszkającego za życia w Bag End, Pod Pagórkiem, w Hobbitonie. Wyprzedaż rozpoczęła się punktualnie o dziesiątej. Teraz była niemal pora obiadowa, toteż większość rzeczy już sprzedano za ceny wahające się od zera do trzech groszy (rzecz niezwykła na licytacjach). [...] Powrót pana Bagginsa wywołał niemało zamieszania [...] Wiele wody upłynęło w rzece, nim pana Bagginsa naprawdę i formalnie uznano z powrotem za żyjącego. Osoby, które zrobiły wyjątkowo dobry interes na licytacji, nie chciały się zadowolić byle dowodem.

Zadanie 1.1 (0-1p)

Określ, jaką częścią mowy jest w powyższym zdaniu wyraz *liczne*:

- zaimek liczebnny
- liczebnik
- zaimek przymiotny
- przymiotnik

Zadanie 1.2 (0-1p)

Wyraz *zgoła* to:

- neologizm
- zapożyczenie
- archaizm
- kolokwializm

Zadanie 1.3 (0-1p)

Spośród podanych wyrazów wybierz synonim do wyrazu *zgoła*.

- zupełnie
- częściowo
- istotnie
- wcale

Zadanie 1.4 (0-2p)

Nazwij środek językowy, określ jego główną funkcję.

Cytat z tekstu	Nazwa środka	funkcja
„- A to co znowu? Co się tu dzieje?”		

Tekst 2.

"Język korporacyjny najbardziej zaśmieca polszczyznę" – zauważa prof. Jan Miodek w rozmowie z dziennik.pl. Językoznawca był gościem Ambasady Polskiej w Brukseli.

DOMINIKA ĆOSIĆ: Czy ludzie zmieniają polszczyznę, wracając z zagranicy i włączając do polskiego słowa anglojęzyczne? Bo zauważył Pan pewnie, że teraz ludzie chodzą na lunch, eventy, briefingi, a wieczorami na recepcje. Choć są przecież polskie odpowiedniki tych określeń...

PROFESOR JAN MIODEK: To raczej wina korporacji. Jeśli można mówić o zaśmieceniu polszczyzny, to właśnie to zjawisko. Co gorsza, tworzone są hybrydy: bo podstawa słowotwórcza jest angielska, a przedrostek polski, swojski. Tego jest teraz najwięcej. Oczywiście najczęściej wśród tych korpoludków. O języku korporacyjnym się coraz częściej pisze, bywam zapraszany na spotkania poświęcone językowi, a organizowane właśnie dla tych środowisk. Odpisuję sobie kolejne słowa. I powiem otwarcie, nie ma w Polsce środowiska, które by tak gwałciło język polski. Bo te hybrydy to jest po prostu gwałt na polszczyźnie. Ona oczywiście świadczy o zakorzenieniu tych zwrotów w języku. Nie lubimy jednak hybryd. Każdy językoznawca powie, że wymiennie z termometrem można używać słowa ciepłomierz. Ale ciepłomierz lub termomierz w żadnym wypadku.

Zadanie 2.1 (0-1-2p)

Wypisz z wypowiedzi Dominiki Ćosić dwa przykłady zapożyczeń i zamień je na polskie odpowiedniki.

Przykłady zapożyczeń	Polskie odpowiedniki
1.	
2.	

Zadanie 2.2 (0-1p)

Wyraz *korpoludek* to:

- hiperbola
- archaizm
- homonim
- neologizm

Zadanie 2.3 (0-1p)

Wyraz *ciepłomierz* to przykład:

- złożenia
- zrostu
- zestawienia

Zadanie 2.4 (0-1p)

Wskaż oboczność w temacie fleksyjnym, zachodzącą podczas odmiany wyrazu *hybryda* w liczbie pojedynczej.

Oboczność -

Zadanie 2.5 (0-1-2p)

Odszukaj w wypowiedzi Jana Miodka dwa rzeczowniki, których znaczenie podano w tabeli. Wpisz każdy z nich obok odpowiadających im znaczeń.

Lp.	Znaczenie	Rzeczownik
1.	Coś, co składa się z różnych elementów, często do siebie niepasujących; wyraz złożony z elementów należących do dwóch różnych języków	

2.	Specjalista w zakresie wiedzy o języku	
----	--	--

Zadanie 2.6 (0-1p)

Znajdź w tekście czasownik pochodny zbudowany za pomocą formantu. Uzupełnij tabelę, wypisując ten czasownik, formant oraz wyraz podstawowy.

Wyraz pochodny (czasowniki – forma bezokolicznika)	Formant	Wyraz podstawowy
1.		

Zadanie 2.7 (0-1-2p)

Wymień dwa zabiegi językowe, które podkreślają subiektywny charakter zdania: *I powiem otwarcie, nie ma w Polsce środowiska, które by tak gwałciło język polski.*

1.

2.

Zadanie 2.8 (0-1p)

Ze zdania: *Każdy językoznawca powie, że wymiennie z termometrem można używać słowa ciepłomierz* wypisz zaimek. Zaimek

Zadanie 2.9 (0-1p)

Sformułowanie *gwałt na polszczyźnie* jest:

- zwrotem
- wyrażeniem
- frazą

Zadanie 2.10 (0-2)

Zaznacz, jaka funkcja językowa dominuje w podanych zdaniach:

1. Jeśli można mówić o zaśmieceniu polszczyzny, to właśnie to zjawisko. Co gorsza, tworzone są hybrydy:	<ol style="list-style-type: none"> informatywna ekspresywna poetycka impresywna
2. Językoznawca był gościem Ambasady Polskiej w Brukseli.	<ol style="list-style-type: none"> informatywna ekspresywna poetycka impresywna

GRUPA 2

Tekst 1

Jerzy Pilch, *Pociąg do życia wiecznego*

Jak doniosły stołeczne gazety, w ubiegłym tygodniu na Dworcu Centralnym zdarzył się cud. Cud - jak przystało cudowi prawdziwemu, cudowi pełnokrwistemu, cudowi z wielkiej tradycji wziętemu, cudowi bez mała biblijnemu - zdarzył się w życiu człowieka nikomu nieznanego, zwyczajnego, szarego i ubogiego. Cudem obdarzona została pięćdziesięciosześcioletnia bezdomna [...]. Zaczyna i – jak zgodnie i stanowczo potwierdzają wszystkie doniesienia agencyjne - niepijąca kobieta zamieszkuje na Dworcu od czternastu lat. Przez ten szmat czasu dała się swoim współbraciom w losie, a też miejscowym służbom poznać jako osobę niekonfliktową[...]W nocy ze środy na czwartek jak zwykle ułożyła się do snu w ulubionym wykuszu koło maszynowni. Pościeliła sobie grubo kartonem, spowiała w pledy uczynione z resztek palt i gazet i [...]jęła spokojnie drzemać. [...] Dopiero gdy zbudziła się rano, ujrzała, iż u jej wezgłowia leży koperta. Zajrzała do środka i serce jej zamarło! W środku nie kanapka z Warszawy, nie hamburger, nie inne jedzenie, ale grosz był! [...] W środku było czterdzieści jeden tysięcy złotych! Taka kasa w nocy z nieba spadła!

Zadanie 1.1 (0-1-2p)

Przyporządkuj słowa lub wyrażenia do podanego rodzaju stylizacji językowej:

szmat czasu, wezgłowie, jęła, kasa

kolokwializacja	archaizacja

Zadanie 1.2 (0-1-2-p)

Nazwij środki stylistyczne zastosowane w podanych sformułowaniach. Środki nie mogą się powtórzyć. Określ funkcje.

Sformułowanie z tekstu	Nazwa środka	Funkcja
1. Człowieka nieznanego, zwyczajnego, szarego i ubogiego		
2. W środku nie kanapka z Warszawy, nie hamburger, nie inne jedzenie, ale grosz był!		

Zadanie 1.3 (0-1p)

Wypowiedzenie: *Cudem obdarzona została pięćdziesięciosześcioletnia bezdomna* to zdanie w stronie:

- a. czynnej b. biernej c. zwrotnej

Zadanie 1.4 (0-1p)

Ile przymiotników jest w zdaniu drugim podanego tekstu? Zaznacz właściwą odpowiedź:

- a. 9 b. 8 c. 7 d. 10

Zadanie 1.5 (0-1p)

Czy w wyrażeniu *wszystkie* jest taka sama liczba głosek i liter? Wskaz poprawną odpowiedź:

- a. nie, głosek jest mniej o dwie
b. tak, jest ich po 9
c. nie, głosek jest więcej o dwie
d. nie, głosek jest mniej o jedną

Zadanie 1.6(0-1p)

Podkreślone wyrażenie W środku było czterdzieści jeden tysięcy złotych pełni w zdaniu funkcję:

- podmiotu
- przydawki
- okolicznika
- dopełnienia

Zadanie 1.7 (0-1p)

Wyraz *hamburger* został włączony do polszczyzny poprzez:

- dostosowanie do reguł polskiej pisowni
- dostosowanie do polskiego wzorca odmiany
- dostosowanie do zasad polskiego słowotwórstwa

Zadanie 1.8 (0-1p)

Zaznacz wyraz podstawowy dla przymiotnika *stołeczny*:

- a. stół b. stołować c. stołek d. stolica

Zadanie 1.9 (0-1-2p)

Zaznacz, jaka funkcja językowa dominuje w podanych zdaniach:

1. Jak doniosły stołeczne gazety, w ubiegłym tygodniu na Dworcu Centralnym zdarzył się cud.	<ol style="list-style-type: none"> informatywna ekspresywna poetycka impresywna
2. Zajrzała do środka i serce jej zamarło	<ol style="list-style-type: none"> informatywna ekspresywna poetycka impresywna

1.-.....2.-

Zadanie 1.10 (0-2p)

Zdanie: *Przez ten szmat czasu dała się swoim współpracownikom w losie [...] poznać jako osoba niekonfliktowa[...]*
 przekształć, zamieniając podkreślone wyrażenia w taki sposób, aby uzyskać wypowiedzenie o charakterze neutralnym, nienacechowanym emocjonalnie

.....

Tekst 2.

Stanisław Dubisz *Rozmowy i sytuacje*

Jednym z bardzo istotnych czynników jest miejsce, w którym dochodzi do rozmowy. Zestawmy dwie kontrastowe sytuacje: audiencję u wysoko postawionej osobistości i sprzeczkę w zatłoczonym tramwaju. W pierwszej sytuacji zaczęlibyśmy pewnie rozmowę od wymiany ceremonialnych grzeczności, posługivalibyśmy się pełnymi, rozbudowanymi zdaniami, używalibyśmy wyszukanych zwrotów i wyrażenia, rozmowa przebiegałaby w umiarkowanym tempie, przy oszczędnej gestykulacji i mimice oraz w spokojnej atmosferze. W drugiej sytuacji mielibyśmy do czynienia z wymianą spontanicznych uwag, obfitujących w równoważniki zdań, którym towarzyszyłaby zapewne ekspresywna gestykulacja, poparta licznymi wyrażeniami nacechowanymi emocjonalnie.

Wyobraźmy sobie jak formułwalibyśmy swoje wypowiedzi podczas publicznego wystąpienia, a jak przygotowując się do egzaminu, układając toast imieninowy, myśląc o tym, jak powiemy żonie, że nie dostaliśmy w tym miesiącu premii. W tych wszystkich sytuacjach oprócz miejsca, bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na to, jak mówimy, jest również osoba, do której się zwracamy, czyli odbiorca naszych przekazów, naszych wypowiedzi.

Wreszcie równie istotne jest to, czy mówimy – czy też piszemy. Zupełnie inaczej formułujemy te same myśli na piśmie. Mówiona i pisana odmiana języka różnią się od siebie znacznie, tak jak awers i rewers tej samej monety.

Zadanie 2.1 (0-1p)

W trzecim zdaniu pierwszego akapitu występuje:

- metafora
- wyliczenie
- hiperbola
- oksymoron

Zadanie 2.2 (0-1p)

Awers i rewers to:

- antonimy
- synonimy
- homonimy
- eufemizmy

Zadanie 2.3 (0-1p)

Wyraz *oprócz* to:

- zaimek przysłowny
- przyimek prosty
- zaimek rzeczowny
- przyimek złożony

Zadanie 2.4 (0-1-2p)

Wpisz literę P (prawda) lub F (fałsz) przy twierdzeniach:

1. Wyraz <i>gestykulacja</i> w wołaczu liczby pojedynczej ma formę <i>gestykulacjo</i> .	
2. W wyrazie <i>formułwalibyśmy</i> akcent pada na czwartą sylabę od końca.	

Zadanie 2.5 (0-1p)

Imiesłowem nie jest wyraz:

- uzależniony
- przygotowując się
- obfitujący
- spontaniczny

Zadanie 2.6 (0-1-2p)

Zaznacz, jaka funkcja językowa dominuje w podanych zdaniach:

1. W zróżnicowaniu naszych wypowiedzi ważną rolę odgrywa to, w jakiej sytuacji mówimy lub piszemy.	<ol style="list-style-type: none"> funkcja poetycka funkcja informatywna funkcja fatyczna funkcja impresywna
2. Zestawmy dwie kontrastowe sytuacje: audiencję u wysoko postawionej osobistości i sprzeczkę w zatłoczonym tramwaju.	<ol style="list-style-type: none"> funkcja poetycka funkcja informatywna funkcja ekspresywna funkcja impresywna

1 – 2 –

Zadanie 2.7 (0-1-2p)

Z frazy: *używalibyśmy wyszukanych zwrotów* wypisz przykład rzeczownika wieloznacznego i wskaż jego dwa znaczenia.

Rzeczownik wieloznacznym	znaczenia
	1.
	2.

Zadanie 2.8 (0-1p)

Wskaż oboczność w temacie fleksyjnym, zachodzącą podczas odmiany wyrazu *wymiana* w liczbie pojedynczej.

Oboczność

Zadanie 2.9 (0-1-2p)

Odszukaj w tekście dwa rzeczowniki, których znaczenie podano w tabeli. Wpisz każdy z nich obok odpowiadających im znaczeń.

Lp.	Znaczenie	Rzeczownik
1.	Połączenie wielowyrazowe o postaci grupy imiennej, np. kontrastowe sytuacje.	
2.	Wyraz lub ciąg wyrazowy formalnie nietworzący zdania (ponieważ nie zawiera orzeczenia), oddający jednak tę samą treść co zdanie.	

Zadanie 2.10 (0-1p)

Sformułowanie *myśli na piśmie* jest:

- zwrotem
- wyrażeniem
- frazą

Karta odpowiedzi . Materiał ćwiczeniowy ŚTJ grupa 2

g.

Numer zadania	Odpowiedzi	Punkty
1.1	Kolokwializacja: szmat czasu, kasa Archaizacja: wezglowie, jęła	0-1-2
1.2	1. wyliczenie 2. antyteza	0-1-2
1.3	b.	0-1
1.4	c.	0-1
1.5	a.	0-1
1.6	c.	0-1
1.7	b.	0-1
1.8	d	0-1
1.9	1. a. 2. b.	0-1-2
1.10	1.10 Przez ten długi czas dała się innym bezdomnym [...] poznać jako osoba niekonfliktowa.	0-1-2
2.1	b.	0-1
2.2	a.	0-1
2.3	d.	0-1
2.4	1. prawda 2. prawda	0-1-2
2.5	d.	0-1
2.6	1. b 2. d	0-1-2
2.7	Rzeczownik: zwrot Znaczenie 1: obrót o 180 stopni, zmiana kursu Znaczenie 2: pojęcie frazeologiczne	0-1-2
2.8	n:n'	0-1
2.9	1. wyrażenie 2. równoważnik zdania	0-1-2
2.10	b.	0-1
Suma punktów:28		

Karta odpowiedzi . Materiał ćwiczeniowy ŚTJ grupa1

Numer zadania	Odpowiedzi	Punkty						
1.1	d.	0-1						
1.2	c.	0-1						
1.3	a	0-1						
1.4	Pytanie retoryczne, np. wyraża emocje mówiącego	2						
1.5	1. b 2. a 3. c	0-1-2-3						
1.6	oznajmiając, dającemu, mieszkającego	0-1						
1.7	a	0-1						
1.8	1. ruchomość - ruchomy 2. np. chciwość - chciwy	0-1-2						
1.9	<i>Wiele czasu minęło, nim pana Bagginsa naprawdę i formalnie uznano z powrotem za żyjącego</i>	0-1						
1.10	1. byle (dowodem) 2. jakimkolwiek (dowodem)	0-1-2						
2.1	1. Przykłady zapożyczeń - lunche, eventy, briefingi 2. Polskie odpowiedniki – lekki posiłek w porze południowej / wydarzenie artystyczne, impreza artystyczna / instruktaż, odprawa, konferencja prasowa na jeden temat	0-1-2						
2.2	d.	0-1						
2.3	a.	0-1						
2.4	Oboczność - d:dz' (d:dzi)	0-1						
2.5	1. hybryda 2. językoznawca	0-1-2						
2.6	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 33%;">Wyraz pochodny</th> <th style="width: 33%;">Formant</th> <th style="width: 33%;">Wyraz podstawowy</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Np. odpisać, , zaśmiecić</td> <td>Np. od-,za-</td> <td>Np. pisać, śmiecić</td> </tr> </tbody> </table>	Wyraz pochodny	Formant	Wyraz podstawowy	Np. odpisać, , zaśmiecić	Np. od-,za-	Np. pisać, śmiecić	0-1
Wyraz pochodny	Formant	Wyraz podstawowy						
Np. odpisać, , zaśmiecić	Np. od-,za-	Np. pisać, śmiecić						
2.7	1. stosowanie 1 os. l.p. 2. stosowanie słownictwa nacechowanego emocjonalnie.	0-1-2						
2.8	każdy	0-1						
2.9	b.	0-1						
2.10	1b, 2a	0-1-2						
Suma punktów: 28								